

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
کتاب ۱۱۷

راهنمای کاربری سامانه ملی نظارت بر مناقصات
دستگاههای اجرایی

بسته ویژه مشاوران اخلاقی

راهنمای کاربری سامانه ملی نظارت بر مناقصات
دستگاههای اجرایی

راهنمای استفاده از سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی

لزوم تشکیل بانک اطلاعات مناقصات :

شفاف سازی معاملات و قانون مند سازی فرآیند انجام معاملات یکی از بزرگترین راهکارهای جلوگیری از فساد در نظام مالی و اقتصادی هر کشوری است . به همین جهت یکی از اساسی ترین اصول در فرآیندهای مالی و حسابداری و اقتصاد (علی الخصوص در بخش دولتی) ، اصل شفافیت است . شفافیت موجب می گردد که راههای تقلب و تبانی در معاملات ، ارائه اطلاعات غلط ، فرار از پرداخت مالیات ، اختلاس ، ارتشاء ، رانت جویی ، هدر رفتن منابع مالی دولتی ، و نظایر آن تا حد زیادی مسدود گردد . بر همین اساس است که در توصیه های بانک جهانی (Word bank) و صندوق بین المللی پول (IMF) و سازمان تجارت جهانی (WTO) ، برای مبارزه با فساد اداری ، پولشویی ، و اصلاح ساختارهای مالی ، توصیه های اکیدی در خصوص شفاف سازی سیستم معاملات دولتی وجود دارد .

در همین راستا ، در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ ، توجه ویژه ای به امر شفاف سازی معاملات دولتی شده است . در این قانون ، راهکار شفاف سازی معاملات دولتی در قالب « مستند سازی » و « اطلاع رسانی » مناقصات مطرح شده است . در ماده ۲۲ قانون برگزاری مناقصات ، دولت مکلف شده است تا (بانک اطلاعات مناقصات) و (پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) را ایجاد کند . فراهم شدن چنین بستری از سوی دولت ، زمینه های لازم را فراهم می کند تا فراخوان ها ، اطلاعات و مستندات کلیه مناقصات به صورت شفاف در این سامانه ها ثبت شود و تمامی افراد و فعالان اقتصادی امکان دستیابی به اطلاعات مناقصات را داشته باشند .

ایجاد (بانک اطلاعات مناقصاتی) و (پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) ، جریان اطلاعات مربوط به معاملات دولتی را در سطح جامعه گسترش داده و به آن عمومیت می بخشد و از این طریق ،

زمینه بسیاری از تخلفات رانت خواری ها ، مناسبات ناصحیح ، انحصارات ، تبانی ها و فسادهای مالی و اداری از میان می رود .

در راستای اجرای ماده ۲۳ قانون مناقصات ، آیین نامه ۲۳ قانون مناقصات تحت عنوان (آیین نامه نظام مستند سازی و اطلاع رسانی مناقصات) در تاریخ ۸۵/۹/۱ به تصویب هیأت وزیران رسید . بر اساس ماده ۲۳ قانون مناقصات و مفاد این آیین نامه ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور که بعداً به معاونت راهبردی ریاست جمهور تغییر نام یافت ، موظف گردید تا (پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) و (بانک اطلاعات مناقصات) را ایجاد نموده و همه دستگاههای اجرایی نیز مکلف شدند تا اطلاعات مربوط به مناقصات خود را از طریق این دو سامانه در معرض دید عموم قرار دهند . معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست جمهور (پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) را ایجاد نمود و دستگاههای اجرایی را مکلف نمود تا اطلاعات مربوط به مناقصات را در این پایگاه قرار دهند اما در خصوص ایجاد (بانک اطلاعات مناقصات) تا کنون اقدامی ننموده است .

لازم به ذکر است که (بانک اطلاعات مناقصات) از برخی جهات اهمیتش بیش از (پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) است .

(پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات) سامانه ای است که مناقصه گزاران موظفند کلیه فراخوانها و اطلاعیه ها و آگهی های خود را در فرآیند مراحل مختلف انجام مناقصه ، در این پایگاه قرار دهند تا عموم مردم (و خصوصاً فعالان اقتصادی و مناقصه گران) در جریان این مناقصات قرار گرفته و در فضایی رقابتی امکان شرکت در این معاملات را داشته باشند . به عبارت دیگر (پایگاه اطلاع رسانی مناقصات) در حکم روزنامه ای با تیراژ بسیار بالا و رایگان است که فراخوانها و آگهی های مربوط به مناقصات در آن به ثبت رسیده و به اطلاع عموم رسانده می شود .

اما (بانک اطلاعات مناقصات) کار کرد دیگری دارد . (بانک اطلاعات مناقصات) سامانه ای است که مستندات و مدارک مربوط به مراحل مختلف انجام مناقصات در آن سامانه نگهداری می شوند تا همه افراد بصورت شفاف از فرآیند انجام مناقصات مطلع گردند و زمینه هر گونه مخفی کاری و تبانی و تخلف و فساد مالی از میان برود .

(بانک اطلاعات مناقصات) بستر مناسبی برای دستگاههای نظارتی خصوصاً سازمان بازرسی کل کشور در خصوص نظارت بر فرآیند اجرای امور در دستگاههای اجرایی فراهم می کند . اطلاعات ثبت شده در (بانک اطلاعات مناقصات) ، به سازمان بازرسی کمک می کند تا در تمامی مراحل مناقصه و حتی پس از آن امکان رصد نمودن و بازرسی و نظارت بر فرآیند معاملات دولتی را داشته باشد . همانطور که می دانیم بخش مهمی از برنامه های بازرسی سازمان ، مربوط به مناقصات و معاملات دولتی است . نظارت بر معاملات دولتی که حجم بسیار عظیمی از جریان مالی اقتصاد کشور را به خود اختصاص می دهد ، از اهداف مهم سازمان بازرسی است .

بر اساس بند (ب) ماده ۱۹ آیین نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان ، سازمان بازرسی موظف است « با بهره گیری از پایگاه اطلاع رسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست جمهور) دستگاههای مشمول بازرسی و مجامع و شوراها نسبت به ایجاد بانک اطلاعات مربوط به مزایده ها ، مناقصه ها ، قرار دادها و معاملات دستگاههای مشمول بازرسی اقدام و با تجزیه و تحلیل مناسب و تشخیص اولویت ، نماینده یا نمایندگان مطلع و بصیر به مجامع و شوراها و کمیسیون های برگزاری مناقصه ها و مزایده ها اعزام نماید و به طور کلی برقرار دادها و معاملات اعم از مواردی که در آنها رعایت تشریفات یا ترک تشریفات صورت گرفته ، نظارت نماید » . بنابراین اگر معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست جمهور (بانک اطلاعات مناقصات) را ایجاد می کرد ، سازمان نیز می توانست (سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی) را ایجاد کرده و دستگاههای اجرایی را مکلف سازد تا همان اطلاعاتی را که به (بانک اطلاعات مناقصات) مربوط به معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست جمهور ارسال می کنند ، برای (سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی) ارسال کنند ، اما چون معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست جمهور تا کنون در خصوص ایجاد (بانک اطلاعات مناقصات) اقدامی ننموده است ، لذا سازمان بازرسی در راستای انجام وظایف قانونی خود اقدام به ایجاد (سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی) بر اساس آیین نامه اجرایی ماده ۲۳ قانون برگزاری مناقصات نمود . بدیهی است پس از ایجاد (بانک اطلاعات مناقصات) توسط معاونت برنامه ریزی و راهبردی ریاست

جمهور ، این دو سامانه در کنار یکدیگر می توانند مجموعه نظارتی مناسبی برای معاملات دولتی بوجود آورند و هر کدام زمینه های پیشرفت دیگری را فراهم کنند .

فرمهای ۱۱ گانه :

برای ایجاد (سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی) ، تکالیف قانونی موضوع آیین نامه اجرایی مستند سازی مناقصات در قالب ۱۱ فرم طراحی شد . مبنای (سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاه های اجرایی) ، اطلاعات خواسته شده در فرمهای ۱۱ گانه است . هر کدام از فرمها دارای تعدادی آیتم می باشد که باید اطلاعات مربوط به هر آیتم در بخشی مربوط به آن وارد گردد .

آیتم های اطلاعات فرمهای ۱۱ گانه بر دو نوع است . در بخشی اعظم آیتم ها ، اطلاعات خواسته باید به صورت دستی تایپ گردد . در بخش دیگر آیتم که تعداد دستگاه اندک است ، اطلاعات خواسته شده باید بارگزاری (Upload) گردیده و یک متن مشخص (بعنوان مثال برخی صورتهجلسات) به صورت یک تصویر در پایگاه بارگذاری شده و یا کپی گردد .

سامانه کشوری نظارت بر مناقصات دستگاههای اجرایی :

مرحله اول : ورود به سامانه

برای ورود به سامانه ابتدا باید آدرس سامانه (www.tender.bazresi.ir) در نوار آدرس وارد شده و کلید inter (ورود) زده شود . بدین ترتیب صفحه اصلی سامانه گشوده می شود . صفحه اصلی شامل چارتی است که دو بخش عمده دارد :

۱ - بانک اطلاعات مناقصات : بخش اصلی بوده و در بالای صفحه قرار دارد و با فشردن کلید (ورود) ، صفحه مربوط به نام کاربری و کلمه عبور باز خواهد شد .